ECLI:LV:AT:2023:1012.11200034512.11.L
Lieta Nr. 11200034512, SKK-J-487/2023
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2023. gada 12. oktobrī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Artūrs Freibergs, senatori Inguna Radzeviča un Aivars Umiņskis

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītājas Ingas Niedres protestu Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas kārtībā par Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
/pers. B/, personas kods /personas kods/, un
/pers. C/, personas kods /personas kods/,
katrs atzīts par vainīgu Krimināllikuma 180. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās izdarīja zādzību nelielā apmērā.

[2] Apelācijas un kasācijas kārtībā lieta nav skatīta. Pirmās instances tiesas spriedums stājies spēkā 2021. gada 26. oktobrī.

[3] Par Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedumu Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora pienākumu izpildītāja I. Niedre iesniegusi protestu Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas kārtībā, kurā, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 575. panta pirmās daļas 3. punktu, 587. panta pirmās daļas 2. punktu, 670., 672. pantu, lūdz atcelt spriedumu daļā par /pers. A/ un /pers. B/ katra atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 180. panta pirmās daļas un lietu atceltajā daļā nosūtīt jaunai izskatīšanai Zemgales rajona tiesā. Protesta iesniedzēja lūdz pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Pamatojot savu lūgumu, virsprokurora pienākumu izpildītāja protestā norādījusi, ka Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedums taisīts, pieļaujot Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu. No 2021. gada 16. septembra tiesas sēdes audioprotokola secināms, ka lietas iztiesāšana notikusi bez /pers. A/ un /pers. B/ piedalīšanās, kā arī /pers. C/ prombūtnē. Tiesā /pers. C/ aizstāvību īstenoja zvērināts advokāts Jurijs Krasnobokijs, savukārt /pers. A/ un /pers. B/ aizstāvis nebija nodrošināts. Kriminālprocesa likuma 83. panta trešās daļas prasību neievērošana novedusi pie Kriminālprocesa likuma 575. panta pirmās daļas 3. punktā norādītā šā likuma būtiska pārkāpuma, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu.

Motīvu daļa

[4] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 584. panta nosacījumiem tiesas nolēmumu tiesiskuma pārbaude notiek kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomā un ietvaros. Kasācijas instances tiesa drīkst pārsniegt kasācijas sūdzībā vai protestā izteikto prasību apjomu un ietvarus gadījumos, kad tā konstatē šā likuma 574., 575. pantā norādītos pārkāpumus un tie nav norādīti sūdzībā vai protestā.

Senāts konstatē, ka pārsniedzami protestā norādītie prasījumu ietvari.

Senāts atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedums atceļams pilnībā, jo ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. C/, /pers. A/ un /pers. B/ atzīti par vainīgiem noziedzīga nodarījuma izdarīšanā personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās un tiesas spriedumā sniegts viens noziedzīgā nodarījuma apraksts par visiem trim notiesātajiem.

[5] Senāts konstatē, ka protestā pamatoti norādīts, ka Zemgales rajona tiesa, iztiesājot lietu, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575. panta pirmās daļas 3. punktā norādīto šā likuma būtisku pārkāpumu, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu.

Kriminālprocesa likuma 83. panta trešā daļa noteic, ka iztiesāšanas laikā aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, ja lieta tiek skatīta apsūdzētā prombūtnē (*in absentia*) vai bez apsūdzētā piedalīšanās [..].

Zemgales rajona tiesas spriedumā norādīts, ka lieta iztiesāta bez apsūdzēto /pers. A/ un /pers. B/ piedalīšanās, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 464. panta pirmās daļas nosacījumiem.

Senāts konstatē, ka tiesas sēdē pretēji Kriminālprocesa likuma 83. panta trešās daļas prasībām /pers. A/ un /pers. B/ aizstāvis nebija nodrošināts.

Kriminālprocesa likuma 575. panta pirmās daļas 3. punktā norādīts, ka šā likuma būtisks pārkāpums, kas katrā ziņā izraisa tiesas nolēmuma atcelšanu, ir konstatējams gadījumā, ja lieta izskatīta apsūdzētā vai procesā iesaistīto personu prombūtnē, ja apsūdzētā un šo personu piedalīšanās saskaņā ar šo likumu ir obligāta.

Kriminālprocesā iesaistītās personas nosauktas šā likuma Pirmajā sadaļā. Apsūdzētā aizstāvis arī ir procesā iesaistītā persona. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 466. panta pirmajai daļai aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā ir obligāta šajā likumā paredzētajos gadījumos [..].

Kriminālprocesa likuma 83. panta pārkāpums Senāta judikatūrā jau iepriekš atzīts par šā likuma būtisku pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 575. panta pirmās daļas 3. punkta izpratnē (*Senāta 2010. gada 15. septembra lēmums lietā Nr. SKK-448/2010, 11320029809).*

[6] Ievērojot lēmuma 4. un 5. punktā izklāstītos apsvērumus, Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai Zemgales rajona tiesā.

[7] Kriminālprocesa likuma 588. panta 3.[1] daļa noteic, ka gadījumā, ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587. panta pirmās daļas 2. punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu atcelts /pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā –, kā arī /pers. C/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums. /pers. B/ drošības līdzeklis nebija piemērots. Senāts atzīst, ka šajā procesa stadijā drošības līdzekļa piemērošanai nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587., 670., 671. un 672. pantu, Senāts

nolēma

atcelt Zemgales rajona tiesas 2021. gada 16. septembra spriedumu pilnībā;
lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Zemgales rajona tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Freibergs I. Radzeviča A. Uminskis